

MEMO

Tugevasti muudetud veekogumite töörühma kohtumine

Koosolekutele oli kutsutud spetsialistid ülikoolidest ja keskkonnaasutustest.

Arutelud:

Kõikidele kohtumistele olid kutsutud: Agne Aruväli - Kliimaministeerium, Alvina Reihan - TalTech, Ann Riisenberg - Kliimaministeerium, Anna Põrh - Keskkonnaagentuur, Annika Mikomägi - Kliimaministeerium Arvo Iital – TalTech, Einar Kärgerberg - Keskkonnaagentuur, Ele Liivamägi - Maa- ja Ruumiamet, Elina Jantson - Keskkonnaamet, Elina Leiner Keskkonnaamet, Enn Selgis - Maa- ja Ruumiamet, Herki Tuus Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Jana Põldnurk - Keskkonnaagentuur, Kaili Viilma Keskkonnaamet, Kaire Toomingas Keskkonnaagentuur, Karoline Zilmer - Maa- ja Ruumiamet, Laura Reinurm - Keskkonnaagentuur, Lauri Saks - Tartu Ülikool, Maret Vildak – Keskkonnaamet, Marili Kangur - Keskkonnaamet, Marko Vainu - Tallinna Ülikool, Mart Thalfeldt - Eesti Loodushoiu Keskus, Meeli Keskküla - Keskkonnaamet, Meelis Tambets - Eesti Loodushoiu Keskus, Märt Holtsmann - Keskkonnaamet, Nele Jõessaar – Keskkonnaagentuur, Nele Saluveer - Keskkonnaamet, Reeda Iismaa - Kliimaministeerium, Reena Osolin - Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Rein Järvekülg - Eesti Maaülikool, Sander Sandberg - Riigimetsa Majandamise Keskus, Selina Lind - Keskkonnaagentuur (korraldaja), Tanel Ader - Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Tiina Tubli - Maa- ja Ruumiamet, Tiiu Valdmaa - Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Timo Torp - Keskkonnaagentuur, Toomas Kivisto - Riigimetsa Majandamise Keskus, Vallo Kõrgmaa - Eesti Keskkonnauuringute Keskus, Ülle Leisk - Eesti Keskkonnauuringute Keskus.

I kohtumine, 03.04.2025 kell 15.00-16.30. Osalesid – Reeda Iismaa, Annika Mikomägi, Marko Vainu, Vallo Kõrgmaa, Ülle Leisk, Laura Reinurm, Rein Järvekülg, Lauri Saks, Einar Kärgerberg, Meelis Tambets, Kaire Toomingas, Timo Torp, Selina Lind, Agne Aruväli, Ele Liivamägi, Toomas Kivisto, Maret Vildak, Marili Kangur, Enn Selgis, Mart Thalfeldt, Nele Jõessaar, Ann Riisenberg, Karoline Zilmer, Elina Jantson, Tiiu Valdmaa, Jana Põldnurk, Anna Põrh.

Esimene kohtumine oli sissejuhatav koosolek edasistele kohtumistele. Esimese kohtumise eesmärk oli tutvustada, mis on tugevasti muudetud veekogum (edaspidi TMV), arutleda läbi TMV kogumite määramise ning töögruppide edasine töö.

Koosolekul tutvustas Selina Lind (Keskkonnaagentuur) tugevasti muudetud veekogumite definitsiooni ja määramise metoodikat, mille koostas 2022 aastal LIFE CleanEst projekti raames Eesti Keskkonnauuringute Keskus. Lisaks toimus arutelu siiani kogutud andmestiku osas ning tehti ettepanekuid määratavate kogumite osas.

Kogumite valiku metoodika:

Valituks osutusid kõik vooluveekogumid, mille ÖSE seisund on mittehea.

Lisatud tunnused ja koormused: pikkus, lang, looklevustegur, eesvoolude kattuvus, vooluhulgad, kaitstava ala kattuvuse (lõhejõed), paisutused, seisund, mittehea näitaja, meetmed 2022-2027 aasta meetmekavast (juhul kui on).

Olulised TMV näitajad:

Looklevustegur on hinnatud mõjutavaks, kui looklevuse väärtus on väiksem kui 1,29	Määrus 19. lisa 4
Eesvoolu määramine oluliseks koormuseks on sel juhul, kui eesvoolu osakaal kogumi kogupikkusest on üle 20%.	20% tuleneb koormuste hindamise tööst
Paisutustel on märgitud oranžiga kogumid kus on 3 või enam olulise koormusega paisu.	Määrus 19. lisa 4
Maakate veekaitsevööndis on märgitud ulatuslikult mõjutatuks 10% alates	TMV Metoodikast

Varasemad ettepanekud:

- Tehisveekogumitele eraldi hindamist ei tule. – vastuväiteid ei olnud
- Peakraavid muuta tehisveekogumiteks. – vt. allpool koosolekul esitatud ettepanekud.

Koosolekul esitatud ettepanekud:

- Vaadata üle peakraavid ja nende algupärane vorm. (Marko Vainu tegi koosolekul tehtud ettepaneku alusel analüüsi peakraavidele ajalooliste kaartide põhjal ja koostas tabeli kujul ettepanekud peakraavide õigema kategooria jaoks).
- HÜMO- Looklevusteguri asemel võiks olla pigem jõe sāngi looduslikkuse tegur, kuna ka looduslikult sirged jõed on olemas. (R. Järvekülg)
- Ökoloogilise miinimum vooluhulga asemel võiks kasutada sanitaarvooluhulka, kuna miinimum ökoloogiline vooluhulk on siis, kui juba olukord on väga kehv. (R. Järvekülg) - Annika Mikomägi tegeleb sellega.
- Paisude osas hinnata ka kogumeid kus on 1-2 ületamatut paisu. Analüüsida, kus asub pais (ehk kui palju kogumist on tõkestatud). Mida rohkem suudme poole ületamatu pais on, seda rohkem mõjutab kogu ülejäänud/järgnevate kogumite seisundit. - Selina teeb analüüsi paisude osas.

Edaspidised koosolekud toimuvad

15.04 – EE1 – Harju ja läänesaare alamvesikonnad;

17.04 – EE1 – Pärnu ja Matsalu alamvesikonnad;

23.04 – EE3 ja EE2 – Mustjõe ja Peipsi alamvesikonnad;

24.04 – EE2 – Võrtsjärve ja Viru alamvesikonnad;

29.04 – Varuvariant kogumitele, mis jäävad eelnevatel koosolekutel tegemata.

II kohtumine, 15.04.2025 kell 15.00-17.00. Osalesid – Selina Lind, Laura Reinurm, Karoline Zilmer, Kaire Toomingas, Agne Aruväli, Annika Mikomägi, Marili Kangur, Toomas Kivisto, Elina Jantson, Meelis Tambets, Mart Thalfeldt, Nele Jõessar, Ülle Leisk, Einar Kärgeberg, Kaili Viilma, Vallo Kõrgmaa, Rein Järvekül, Reeda Iismaa, Anna Põrh.

TMV testid tehti Harju ja Lääne alamvesikondadele. Vaadati läbi 12 vooluveekogumit, mille otsused leiab tabelist 1.

Ettepanekud:

1. Sopi (1167200_1) kogumite nimekirjast välja arvata kogumi väiksuse tõttu.
2. Luguse (1160800_1) kogumil olev Aruveski (Luguse) pais (PAIS016180) on oluline koormus, mistõttu KALA seisund on mittehea. Pais vajab leevendus/taaste meetet

Tabel 1. Harju ja Lääne alamvesikonna vooluveekogumid.

Kogumi kood	Kogumi pikk nimetus	Alamvesikond	Ettepanek	TMV põhjus	Otsus	Lisainfo
1087900_3	Jõelähtme karstist suudmeni	Harju	Muuta TMVks		Jääb LV	Lundi paisule meede kalastiku läbipääsu tagamiseks (leevendus või taastemeede). SUSE hinnang on vaja üle vaadata, kuna looduslikel põhjustel mittehea seisund.
1079200_2	Valgejõgi Niinemäe kraavist suudmeni	Harju	Muuta TMVks		Jääb LV	Olulise koormusega paisudele lisada meede kalastiku läbipääsu tagamine (leevendus või taastemeede).
1101700_1	Vihterpalu lähtest Piirsalu jõeni	Harju	Muuta TMVks	Maaparandus	Muuta TMVks	Veekeskonda säästvad hoiutööd, aga see pole piisav meede HÕSi saavutamiseks.
1103400_1	Keibu	Harju	Muuta LVks		Muuta LVks	Hea ökoloogiline seisund on saavutatud.
1103200_1	Vädama	Harju	Uuesti TMV testi (LV või TMV)	Maaparandus	Jääb TMVks	Inimmõju on siiani väga suur. SUSE on mittehea näitaja.
1089200_2	Pirita Sae paisust Kuivajõeni	Harju	Muuta TMVks		Jääb LV	Kose Uuemõisa paisule meede kalastiku läbipääsu tagamine, taastemeede.

1170900_1	Leisi	Läänesaarte	Muuta TMVks		Jääb LV	Kalapääsu korda tegemine/hooldamine ja KKL üle vaadata. Kalastiku uuringut vajab.
1164500_2	Põduste Kaarma ojaast suudmeni	Läänesaarte	Muuta TMVks		Jääb LV	Vajab kalastiku seire ajastamist.
1164300_1	Suuremõisa	Läänesaarte	Muuta TMVks	Maaparandus	Muuta TMVs	Maaparandusmõju on väga suur. Vajab veekeskonda säästvaid hoiutöid.
1160500_1	Vaemla	Läänesaarte	Muuta TMVks		Jääb LV	Vajab uut kalastiku seiret.
1167200_1	Sopi	Läänesaarte	Muuta LVks		Muuta LVks	Hea ökoloogiline seisund on saavutatud.
1160800_1	Luguse	Läänesaarte	Muuta LVks		Muuta LVks	Hea ökoloogiline seisund on saavutatud.

III kohtumine, 17.04.2025 kell 15.00-17.00. Osalesid – Selina Lind, Kaire Toomingas, Reeda Iismaa, Anna Põrh, Toomas Kivisto, Laura Reinurm, Einar Kärgerberg, Nele Jõessar, Annika Mikomägi, Marko Vainu, Mart Thalfeldt, Herki Tuus, Agne Aruväli, Ann Riisenberg, Rein Järvekülg, Karoline Zilmer, Ülle Leisk.

TMV testid tehti Matsalu ja Pärnu alamvesikondadele. Vaadati läbi 16 vooluveekogumit, mille kohta otsused leiab tabelist 2.

Ettepanekud:

1. Võnnu (1105000_1) – Muuta ruumikuju. Arumetsa peakraav (VEE1105100) jätta ruumikujust välja.
2. Esna (1124100_1) – Muuta KaVoks, kuna kalastik ei sobi kogumi iseloomustamiseks.
3. Halliste lähtest Lüütre oja (1136000_1) – Muuta ruumikuju. Jõe põhitelg jookseb Saksaveske järve alt läbi, kus asub Saksaveske teine pais, mis on oluline koormus. Pikendada Halliste_2 kogumit kuni Karksi paisuni. Halliste_1 kogumit muuta KaVoks.
4. Külge (1145900_1) – Muuta ruumikuju. Kaerasaadu oja (VEE1146000) jätta Külge ruumikujust välja.
5. Räpu (1132500_1) - Muuta ruumikuju. Kabala kraav (VEE1132501) jätta Räpu kogumi ruumikujust välja.

Tabel 2. Matsalu ja Pärnu alamvesikonna vooluveekogumid.

Kogumi kood	Kogumi pikk nimetus	Alamvesikond	Ettepanek	Otsus	Lisainfo
1109600_1	Luiste	Matsalu	Muuta TMVks	Jääb LV	Kogum vajab lisaseiret (kalastiku uurimust). Op seire mõne aasta pärast, kui 2025 a uuendustööde järelmõjud on lõppenud.
1106100_1	Rannamõisa	Matsalu	Muuta TMVks	Jääb LV	Kalastiku mittehea põhjus on tingitud looduslikust veevaegusest.
1105000_1	Võnnu	Matsalu	Muuta TMVks	Jääb LV	TMV testiga ei ole Võnnu alamkategoriat võimalik hinnata, sest halva seisundi põhjused on ebaselged
1118100_1	Oidrema	Matsalu	Muuta LVks	Muuta TVks	M.Vainu peakraavide analüüsitabeli alusel.
1110400_1	Vigala lähtest Kuusiku jõeni	Matsalu	Muuta TMVks	Jääb LV	Olulise koormusega paisudele lisada meede kalastiku läbipääsu tagamiseks (leevendus või taastemeede).
1124100_1	Esna lähtest Suurpalu peakraavini	Pärnu	Muuta TMVks	Jääb LV	Kalastikku seire ei sobi kogumi iseloomustamiseks.
1136000_1	Halliste lähtest Lüütre ojani	Pärnu	Muuta TMVks	Jääb LV	Muuta Sauga_1 ja Sauga_2 kogumite piire. Sauga_1 muuta KaVoks.
1145900_1	Külge	Pärnu	Muuta TMVks	Jääb LV	Kalita paisule lisada meede kalastiku läbipääsu tagamiseks
1148700_1	Sauga lähtest Künnapa kraavini	Pärnu	Muuta TMVks	Jääb LV	Vajab täpsemaid uuringuid. (2025 a op seires)
1139900_1	Sinialliku	Pärnu	Muuta TMVks	Jääb LV	Lõhejõgi. Paisudele lisada meede kalastiku läbipääsu tagamiseks (leevendus või taastemeede).

1140700_1	Vastemõisa	Pärnu	Muuta TMVks	Jääb LV	Kalastikku seire ei sobi kogumi iseloomustamiseks.
1132500_1	Räpu	Pärnu	Muuta TMVks	Jääb LV	Vajab täpsemaid uuringuid ka Räpu jõe allvoolu poole. Vajab meetmeid Räpu jõe looduslikkuse taastamise jaoks.
1145000_1	Suuroja	Pärnu	Uuesti TMV testi (LV või TMV)	Jääb TMV	Muuta tüüpi ajutiseks kogumiks.
1120900_1	Kolga	Pärnu	Uuesti TMV testi (LV või TMV)	Muuta LVks	2024 a EMÜ HÜMO seire põhjal muuta LVks.
1128600_2	Aruküla (Pärnu) suudmeni	Pärnu	Muuta TMVks	Jääb LV	Paisule lisada meede kalastiku läbipääsu tagamiseks
1136700_1	Lüütre	Pärnu	Muuta TMVks	Jääb LV	Paisule lisada meede kalastiku läbipääsu tagamiseks

IV kohtumine, 23.04.2025 kell 15.00-17.00. Osalesid – Selina Lind, Kaire Toomingas, Laura Reinurm, Einar Kärgerberg, Nele Jõessar, Annika Mikomägi, Marko Vainu, Agne Aruväli, Ann Riisenberg, Rein Järvekülg, Ülle Leisk, Vallo Kõrgmaa, Lauri Saks, Elina Jantson .

TMV testid tehti Mustajõe ja Peipsi alamvesikondadele. Vaadati läbi 12 vooluveekogumit, mille kohta otsused leiab tabelist 3.

Tabel 3. Mustajõe ja Peipsi alamvesikonna vooluveekogumid.

Kogumi kood	Kogumi pikk nimetus	Alamvesikond	Ettepanek	Otsus	TMV põhjus	Lisainfo:
1155700_1	Pärlijõgi lähtest Saarlase paisuni	Mustjõe	Muuta TMVks	Jääb LV		Paisud on RMKL likvideerimisel.
1052100_1	Alatskivi	Peipsi	Muuta TMVks	Jääb LV		Olulise koormusega paisudele lisada meede kalastiku läbipääsu tagamiseks (leevendus või taastemeede).
1040900_2	Amme Kaiavere	Peipsi	Muuta TMVks	Jääb LV		Olulise koormusega paisudele lisada

	järvest suudmeni					meede kalastiku läbipääsu tagamiseks (leevendus või taastemeede).
1036500_2	Elva Kaarnaost suudmeni	Peipsi	Muuta TMVks	Jääb LV		Olulise koormusega paisudele lisada meede kalastiku läbipääsu tagamiseks (leevendus või taastemeede).
1052600_2	Kullavere Imukvere oost suudmeni	Peipsi	Muuta TMVks	Jääb LV		Vajab kalastiku uuringut.
1045700_1	Mõra	Peipsi	Muuta TMVks	Jääb LV		Vajab kalastiku uuringut.
1048800_1	Orajõgi lähtest Põlva ringteeni 87	Peipsi	Muuta TMVks	Jääb LV		Olulise koormusega paisudele lisada meede kalastiku läbipääsu tagamiseks (leevendus või taastemeede).
1025100_1	Mõra (Pedja)	Peipsi	Muuta LVks	Muuta LVks		Kogum on saavutanud hea ökoloogilise seisundi
1058700_2	Rannapunge rja Millojast Tudulinna paisuni	Peipsi	Muuta TMVks	Muuta TMVks	Paisutus ja kaevanduste mõju veerežiimile.	
1047200_2	Ahja Hilba jõest Tartu-Räpina-Värskamaantee sillani	Peipsi	Muuta TMVks	Jääb LV		Hetkel paisude olukord selgusetu.
1048800_2	Orajõgi Põlva ringteest 87 suudmeni	Peipsi	Muuta TMVks	Jääb LV		Vajab täpsemat kalastiku uuringut.
1000200_2	Piusa Tõiva oost suudmeni	Peipsi	Muuta TMVks	Jääb LV		Lisada paisudele järelevalve meede

V kohtumine, 24.04.2025 kell 15.00-17.00. Osalesid – Selina Lind, Kaire Toomingas, Laura Reinurm, Einar Kärgerberg, Nele Jõessar, Annika Mikomägi, Marko Vainu, Agne Aruväli, Reeda Iismaa, Rein Järvekülg, Ülle Leisk, Vallo Kõrgmaa, Elina Jantson, Elina Leiner, Maret Vildak, Karoline Zilmer, Riina Kotter, Enn Selgis, Toomas Kivisto.

TMV testid tehti Viru ja Võrtsjärve alamvesikondadele. Vaadati läbi 10 vooluveekogumit, mille kohta otsused leiab tabelist 4. Lisaks vaadati taaskord üle Rannamõisa kogum, mis otsustati jätta siiski looduslikuks veekogumiks hoolimata maaparandustöödest. Põhjuseks – hetkel on mittehea näitaja kalastik, mis on tingitud looduslikust veevaegusest. Otsus on lisatud Tabel 2.

Lisaks saadi kõikidel koosolekutel läbi töötatud kõik nimekirjas olnud kogumid, seega 29.04.2025 planeeritud koosolekut ei korraldata.

Tabel 4. Viru ja Võrtsjärve alamvesikonna vooluveekogumid.

Kogumi kood	Kogumi pikk nimetus	Alamvesikond	Ettepanek	Otsus	Lisainfo:
1072900_2	Kunda Anguse jõest Kunda Jaama tn sillani	Viru	Muuta TMVks	Jääb LV	Paisudega ebaselge. Meetmed on olemas ja plaanitud.
1074600_1	Selja lähtest Veltsi ojani	Viru	Muuta TMVks	Jääb LV	RMK ja Life CleanEst teevad seal taastamistöid.
1075600_1	Sõmeru	Viru	Muuta TMVks	Jääb LV	Meetmed on olemas. Kudelalade taastamise programmis.
1072900_1	Kunda lähtest Anguse jõeni	Viru	Muuta TMVks	Jääb LV	Aravuse paisule on meede olemas. 2026 peaks valmima.
1077100_2	Võsu Laviku paisust suudmeni	Viru	Muuta TMVks	Jääb LV	Paisudele on meetmed olemas. Hange on töös.
1016500_1	Tarvastu	Võrtsjärve	Muuta TMVks	Jääb LV	Tarvastu veskil on lagunenud. Vajaks korrastamist - meetmeprogramm. Ülejäänud paisudele lisada meetmed kalastiku läbipääsu tagamiseks.
1019300_1	Verilaske	Võrtsjärve	Muuta TMVks	Jääb LV	Kogumil on ettepanek muuta KaVoks.
1018300_1	Ärmä lähtest Virastuojani	Võrtsjärve	Muuta TMVks	Jääb LV	Vajab täpsemat kalastiku ja elupaikade uuringut.

1010000_2	Lambahanna Kobela-Antsu teest 25252 suudmeni	Võrtsjärve	Muuta LVks	Muuta LVks	Hea ökoloogiline seisund on saavutatud.
1018300_2	Ärmä Virastuojast suudmeni	Võrtsjärve	Muuta TMVks	Jääb LV	Hansuveski paisu KKL vaja üle vaadata.

Kokkuvõte:

Kokku vaadati üle 50 vooluveekogumit (lisa 1). Neist 38 vooluveekogumit, millel oli ettepanek muuta alamkategoria tugevasti muudetud veekogumiks, jätsid alles enda algupärase alamkategoria, ehk loodusliku veekogumi. Põhjuseks oli meetmete olemasolu või vähene informatsioon seisundi või kalastiku elupaikade kohta.

Oluline on, et antud kogumitel olevatel olulise koormusega paisudel oleks meetmekavas üle vaadatud paisude keskkonnalaad ja lisada vajalikud meetmed kalastiku rändetingimuste tagamiseks. Kogumitel, kus teostatakse maaparandustöid, oleks vaja teha edaspidi keskkonda säästvaid maaparandustöid.

3 kogumit määrati looduslikust alamkategorias tugevasti muudetud veekogumiks. Kahel neist – Vihterpalu_1 (1101700_1) ja Suuremõisa_1 (1164300_1) on põhjuseks maaparandus, kus veekeskonda säästvad hoiutööd pole piisav meede hea ökoloogilise seisundi (HÖSi) saavutamiseks. Rannapungerja_2 (1058700_2) kogum muudetakse TMVks kogumil asuva muinsuskaitsealuse Tudulinna paisu (PAIS020820) ning kaevandusveede mõju tõttu.

Üheksal kogumil, mis hetkel olid tugevasti muudetud veekogumi kategooriaga, vaadati üle nende kategooria kehtivus. Vädama (1103200_1) ja Suuroja (1145000_1) jäävad senise kategooriaga (TMV). Kolga (1120900_1) muudetakse 2024 a EMÜ hümo seire töö põhjal looduslikuks veekogumiks. Viis kogumit - Keibu (1103400_1), Sopi (1160800_1), Luguse (1160800_1), Mõra (Pedja) (1025100_1) ja Lambahanna Kobela-Antsu teest 25252 suudmeni (1010000_2) muudetakse alamkategoria looduslikuks, kuna kogum on saavutanud hea ökoloogilise seisundi.

Oidrema (1118100_1) on samuti saavutanud hea ökoloogilise seisundi, kuid ajaloolistel põhjustel muudetakse tehisveekogumiks (TV'ks) (M.Vainu analüüsitabeli põhjal, vt allpool).

Marko Vainu koostas kaardianalüüsi põhjal ülevaatuskraavidele ja peakraavidele ning selle tulemusena on ettepanek muuta 13 looduslikku veekogumit tehisveekogumiks (vt. lisa 2). 3 kogumit on ettepanekuga jätta välja kogumite nimekirjast, kuna valgala pindala on alla 10km² - Võerdla (1089000_1), Tammispää (1056800_1), Haeska (1106000_1). Pihla jõel (1163300_1) puudub looduslik algupära ning see vastaks kriteeriumitele, et olla määratletud tehisveekogumina. Arvestades aga asjaolu, et Pihla jõkke suubub loodusliku iseloomuga Kurisu oja (VEE1163500) ning Pihla jõe ja Kurisu oja ühinemiskoht ja sealt allavoolu on looduslik jõe säng, otsustati Pihla jõe mitte tehisveekogumiks hetkel määrata.

Samuti on kahele TMV kogumile, mis ei olnud testide nimekirjas, ettepanek (M.Vainu analüüsitabel) muuta alamkategoria TV'ks - Varnja (1051900_1), Tammiku (1084400_1).

16 looduslikku veekogumit vajaksid alamkategoria ülevaatamist järgmisel perioodil (TMV test vaja teha andmete olemasolul, hetkel piisavad andmed puuduvad).

Lisa 1.

TMV testi vajadusega vooluveekogumid alamvesikondade kaupa ja TMV testi otsused lisainfoga.

Kogumi kood	Kogumi pikk nimetus	Alamvesikond	Alamkategoria	Ettepanek	Otsus	TMV põhjus	Lisainfo:
1087900_3	Jõelähtme karstist suudmeni	Harju	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Lundi paisule meede kalastiku läbipääsu tagamiseks (leevendus või taastemeede). SUSE hinnang on vaja üle vaadata, kuna looduslikel põhjustel mitte-hea seisund.
1079200_2	Valgejõgi Niinemäe kraavist suudmeni	Harju	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Olulise koormusega paisudele lisada meede kalastiku läbipääsu tagamine (leevendus või taastemeede).
1101700_1	Vihterpalu lähtest Piirsalu jõeni	Harju	LV	Muuta TMVks	Muuta TMVks	Maaparan dus	Veekeskonda säästvad hoiutööd, aga see pole piisav meede HÖSi saavutamiseks.
1103400_1	Keibu	Harju	TMV	Muuta LVks	Muuta LVks		Hea ökoloogiline seisund on saavutatud.
1103200_1	Vädama	Harju	TMV	Uuesti TMV testi (LV või TMV)	Jääb TMVks	Maaparan dus	Inimmõju on siiani väga suur. SUSE on mittehea näitaja.
1089200_2	Pirita Sae paisust Kuivajõeni	Harju	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Kose Uuemõisa paisule meede kalastiku läbipääsu tagamine, taastemeede.
1170900_1	Leisi	Läänesaarte	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Kalapääsu korda tegemine/hooldamine ja KKL üle vaadata. Kalastiku uuringut vajab.

1164500_2	Põduste Kaarma ojaast suudmeni	Läänesaarte	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Vajab kalastiku seire ajastamist.
1164300_1	Suuremõisa	Läänesaarte	LV	Muuta TMVks	Muuta TMVks	Maaparan dus	Maaparanusmõju on väga suur. Vajab veekeskonda säästvaid hoiutõid.
1160500_1	Vaemla	Läänesaarte	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Vajab uut kalastiku seiret.
1167200_1	Sopi	Läänesaarte	TMV	Muuta LVks	Muuta LVks		Hea ökoloogiline seisund on saavutatud.
1160800_1	Luguse	Läänesaarte	TMV	Muuta LVks	Muuta LVks		Aruveski pais on oluline koormus, mistõttu KALA seisund on mitthea. Pais vajab leevendus/taaste meetet.
1109600_1	Luiste	Matsalu	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Kogum vajab lisaseiret (kalastiku uurimust). Op seire mõne aasta pärast, kui 2025 a uuendustööde järelmõjud on lõppenud.
1106100_1	Rannamõisa	Matsalu	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Kogum on looduslikult veevaene ning see mõjutab kalastiku seire tulemusi.
1105000_1	Võnnu	Matsalu	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		TMV testiga ei ole Võnnu alamkategoriat võimalik hinnata, sest halva seisundi põhjused on ebaselged
1118100_1	Oidrema	Matsalu	TMV	Muuta LVks	Muuta TVks		M.Vainu peakraavide analüüsitabeli alusel.
1110400_1	Vigala lähtest Kuusiku jõeni	Matsalu	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Olulise koormusega paisudele lisada meede kalastiku läbipääsu tagamiseks (leevendus või taastemeede).
1155700_1	Pärtlijõgi lähtest Saarlase paisuni	Mustjõe	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Paisud on RMKL likvideerimisel.
1052100_1	Alatskivi	Peipsi	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Olulise koormusega paisudele lisada meede kalastiku läbipääsu tagamiseks (leevendus või taastemeede).

1040900_2	Amme Kaiavere järvest suudmeni	Peipsi	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Olulise koormusega paisudele lisada meede kalastiku läbipääsu tagamiseks (leevendus või taastemeede).
1036500_2	Elva Kaarnaost suudmeni	Peipsi	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Olulise koormusega paisudele lisada meede kalastiku läbipääsu tagamiseks (leevendus või taastemeede).
1052600_2	Kullavere Imukvere oja suudmeni	Peipsi	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Vajab kalastiku uuringut.
1045700_1	Mõra	Peipsi	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Vajab kalastiku uuringut.
1048800_1	Orajõgi lähtest Põlva ringteeni 87	Peipsi	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Olulise koormusega paisudele lisada meede kalastiku läbipääsu tagamiseks (leevendus või taastemeede).
1025100_1	Mõra (Pedja)	Peipsi	TMV	Muuta LVks	Muuta LVks		Kogum on saavutanud hea ökoloogilise seisundi
1058700_2	Rannapungerja Millojast Tudulinna paisuni	Peipsi	LV	Muuta TMVks	Muuta TMVks	Paisutus ja kaevanduste mõju veerežiimile.	
1047200_2	Ahja Hilba jõest Tartu-Räpina-Väraska maantee sillani	Peipsi	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Hetkel paisude olukord selgusetu.
1048800_2	Orajõgi Põlva ringteest 87 suudmeni	Peipsi	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Vajab täpsemat kalastiku uuringut.
1000200_2	Piusa Tõiva oja suudmeni	Peipsi	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Lisada paisudele järelvalve meede
1124100_1	Esna lähtest Suurpalu peakraavini	Pärnu	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Kalastikku seire ei sobi kogumi iseloomustamiseks.
1136000_1	Halliste lähtest Lüütre oja	Pärnu	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Muuta Sauga_1 ja Sauga_2 kogumite piire. Sauga_1 muuta KaVoks.

1145900_1	Külge	Pärnu	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Kalita paisule lisada meede kalastiku läbipääsu tagamiseks
1148700_1	Sauga lähtest Künnapa kraavini	Pärnu	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Vajab täpsemaid uuringuid. (2025 a op seires)
1139900_1	Sinialliku	Pärnu	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Lõhejõgi. Paisudele lisada meede kalastiku läbipääsu tagamiseks (leevendus või taastemeede).
1140700_1	Vastemõisa	Pärnu	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Kalastikku seire ei sobi kogumi iseloomustamiseks.
1132500_1	Räpu	Pärnu	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Vajab täpsemaid uuringuid ka Räpu jõe allvoolu poole. Vajab meetmeid Räpu jõe looduslikkuse taastamise jaoks.
1145000_1	Suuroja	Pärnu	TMV	Uuesti TMV testi (LV või TMV)	Jääb TMV		Muuta tüüpi ajutiseks kogumiks.
1120900_1	Kolga	Pärnu	TMV	Uuesti TMV testi (LV või TMV)	Muuta LVks		2024 a EMÜ HÜMO seire põhjal muuta LVks.
1128600_2	Aruküla (Pärnu) suudmeni	Pärnu	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Paisule lisada meede kalastiku läbipääsu tagamiseks
1136700_1	Lüütre	Pärnu	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Paisule lisada meede kalastiku läbipääsu tagamiseks
1072900_2	Kunda Anguse jõest Kunda Jaama tn sillani	Viru	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Paisudega ebaselge. Meetmed on olemas ja plaanitud.
1074600_1	Selja lähtest Veltsi ojani	Viru	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		RMK ja Life CleanEst teevad seal taastamistöid.
1075600_1	Sõmeru	Viru	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Meetmed on olemas. Kudelalade taastamise programmis.
1072900_1	Kunda lähtest Anguse jõeni	Viru	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Aravuse paisule on meede olemas. 2026 peaks valmima.
1077100_2	Võsu Laviku paisust suudmeni	Viru	LV	Muuta TMVks	Jääb LV		Paisudele on meetmed olemas. Hange on töös.

1016500_1	Tarvastu	Võrtsjärve	LV	Muuta TMVks	Jääb LV	Tarvastu veskil oli kalapääs olemas, aga lagunes ära. Vajaks korrastamist - meetmeprogrammi. Ülejäänud paisudele lisada meetmed kalastiku läbipääsu tagamiseks.
1019300_1	Verilaske	Võrtsjärve	LV	Muuta TMVks	Jääb LV	Kogumil on ettepanek muuta KaVoks.
1018300_1	Ärmä lähtest Virastuojani	Võrtsjärve	LV	Muuta TMVks	Jääb LV	Vajab täpsemat kalastiku ja elupaikade uuringut.
1010000_2	Lambahanna Kobela-Antsu teest 25252 suudmeni	Võrtsjärve	TMV	Muuta LVks	Muuta LVks	Hea ökoloogiline seisund on saavutatud.
1018300_2	Ärmä Virastuojast suudmeni	Võrtsjärve	LV	Muuta TMVks	Jääb LV	Hansuveski paisu KKL vaja üle vaadata.

Lisa 2.

Peakraavi-, kraavi- ja kanalimelised vooluveekogumid

Tabel 1. Peakraavi-, kraavi- ja kanalimelised (v.a. Tallinna veehaarde kanalid, mis on juba TV) vooluveekogumid ja nende alamkategoria tüübiettepanekud. * - kogumid, mille valgla pindala on alla 10 km², mistõttu need ei peaks olema kogumiks määratud. ** - kogum, mille aluseks olev veekogu on EELISest arhiveeritud. *** - nime poolest jõgi, aga EELISe tüüp peakraav

	Kood	Nimi	Alamkategoria	Alamkategoria ettepanek	Veekogu
	1089000_1*	Võerdla	TMV	x	Võerdla peakraav VEE1089000
	1056800_1*	Tammispää	LV	x	Tammispää peakraav VEE1056800
	1106000_1*	Haeska	LV	x	Haeska peakraav VEE1106000
1	1051900_1	Varnja	TMV	TV	Varnja peakraav VEE1051900
2	1162300_1	Leetselja	LV	TV	Leetselja peakraav VEE1162300
3	1052000_1	Naelavere	LV	LV/TMV	Naelavere peakraav VEE1052000
4	1121200_1	Tõrvanõmme	LV	LV/TMV	Tõrvanõmme peakraav VEE1121200
5	1052500_1	Koobamäe	LV	LV/TMV	Koobamäe peakraav VEE1052500
6	1031200_1	Koidu	LV	TV	Koidu peakraav VEE1031200
7	1105900_1	Sinalepa	LV	TV	Sinalepa peakraav VEE1105900
8	1105700_1	Varni	LV	TV	Varni peakraav VEE1105700
9	1084400_1	Tammiku	TMV	TV	Tammiku peakraav VEE1084400
10	1084300_1	Koigi	LV	TV	Koigi peakraav VEE1084300
11	1025200_1	Koila	LV	TV	Koila peakraav VEE1025200
12	1087800_1	Raasiku-Anija	LV	LV/TMV	Raasiku-Anija peakraav VEE1087800
13	1142900_1**	Õrdi	TMV	x	Õrdi peakraav VEE1142900
14	1109000_1	Märjamaa	LV	LV/TMV	Märjamaa peakraav VEE1109000
15	1117400_1	Venekraav	LV	TV	Venekraav VEE1117400
16	1150400_1	Taidra	LV	LV/TMV	Taidra peakraav VEE1150400
17	1152900_1	Järveotsa	LV	LV/TMV	Järveotsa kraav VEE1152900
18	1113800_1	Velise peakraav	LV	LV/TMV	Velise peakraav VEE1113800
19	1101500_1	Saeveskikraav	LV	TV	Saeveskikraav VEE1101500

20	1004700_1	Väiso	LV	LV/TMV	Väiso peakraav VEE1004700
21	1105400_1	Asuküla	LV	LV/TMV	Asuküla peakraav VEE1105400
22	1132600_1	Kabala	LV	TV	Kabala peakraav VEE1132600
23	1057700_1	Sookraav	LV	LV/TMV	Sookraav VEE1057700
24	1036100_1	Sangla	LV	TV	Sangla peakraav VEE1036100
25	1122300_1	Laisma	LV	LV/TMV	Laisma peakraav VEE1122300
26	1040200_1	Loksu	LV	LV/TMV	Loksu peakraav VEE1040200
27	1034600_1	Nõmavere	LV	LV/TMV	Nõmavere peakraav VEE1034600
28	1106500_1	Rägina	LV	LV/TMV	Rägina jõgi / Rägina peakraav VEE1106500
29	1118100_1	Oidrema	TMV	TV	Oidrema peakraav VEE1118100
30	1163300_1***	Pihla jõgi	LV	TV	Pihla jõgi VEE1163300
31	1173000_1	Kuke lähtest Koigi järveni	LV	TV	Kuke peakraav VEE1173000
32	1173000_2	Kuke Koigi järvest suudmeni	LV	LV/TMV	Kuke peakraav VEE1173000
33	1151100_1	Timmkanal	LV	TV	Timmkanal VEE1151100